

OTSIERA

Otsiera, el fill d'Àguila Blanca, estava a punt de fer catorze anys. Havia arribat, doncs, el moment d'afrontar la prova més important en la vida d'un noi mohawak¹: la cerimònia del dejuni. Otsiera era valent i generós, bon observador, podia reconèixer gairebé tots els senyals del bosc i imitar el cant de cada ocell, però... es trobava prou preparat?

La nit abans del gran dia, va entrar dins la inipi². Allà, en silenci, va reunir totes les seves forces i va demanar ajut als antics de la tribu, els avantpassats.

Otsiera estava a punt. A l'alba, en companyia del seu pare, va pujar muntanya amunt fins a la gran roca plana on hauria de quedar-se tot sol, quatre dies i quatre nits. La missió d'Otsiera, durant aquests dies, era mantenir-se atent als secrets del món. Si ho feia així, i estava ben decidit a ajudar la Terra i la tribu, segur que aprendria alguna cosa important. Si tenia èxit, quan tornés ja no seria un nen sinó un home per sempre més.

Àguila blanca va abraçar el seu fill i se'n va acomiadar. Després de quatre dies i quatre nits, tornaria a buscar-lo.

Otsiera es va fer un petit refugi amb branques i fulles. Invocant el Gran Esperit, va seure, quiet, atent i respectuós.

Dia i nit, el jove guerrer va mantenir-se ben alerta, sense menjar res. De tant en tant bevia una mica d'aigua de la que conservava a la bossa de pell de cérvol.

Passaven els dies i Otsiera no rebia cap senyal, res de nou que pogués portar a la tribu. Quan el pare el va anar a buscar, Otsiera va suplicar:- Un dia més, pare !

Àguila Blanca va acceptar.

- Un dia i prou - li va dir.

Aquella nit, assegut al refugi, va sentir el rebombori del Tro, ben lluny.

- Ratiwera, senyor del Tro, ajuda'm i ajuda el meu poble -va dir el noi. Encara no havia acabat de dir-ho que ja va sentir la resposta:

- Aquesta nit, Otsiera, obtindràs un poder que t'ajudarà a tu i a tots els mohawaks.

¹ Els mohawak era un dels pobles que formaven la confederació dels indis iroquesos, una de les grans branques sioux, que a finals del segle XVII ocupaven el que ara és l'Estat de Nova York, Pensilvània, Ohio i el sud-est del Canadà.

² Nom de la cabana de purificació, que es construeix amb troncs de salzes, recoberts de pells. Té una forma arrodonida com la Terra i l'entrada mira a l'Est, vers la sortida del sol.

Aquestes paraules li van donar noves forces i, malgrat la tempesta que s'acostava, va continuar ben atent.

- Què és aquest estrany brogit?

Alguna bèstia immensa estava fent cruixir les branques al seu pas. La por, però, no el va vèncer. Va mantenir-se ben alerta fins que va comprendre que era el vent que refregava les branques de dos grans arbres. De cop, succeí una cosa extraordinària: una fina columna de fum sortia de les branques i s'enlairava cap al cel i, poc després, apareixia una mena de petit sol dansaire, calent i sorollós.

Otsiera es va espantar molt. El sol entre els arbres va créixer i, a poc a poc, es va fer més petit fins que va desaparèixer. Què era allò que havia vist? De matinada, va atansar-se a aquells dos arbres i va recollir de terra dues branques seques. Les refregà una contra l'altra, imitant el moviment del vent, fins que, tot d'una, aparegué el filet de fum, la fusta va enrogir fins que va deixar anar una petita flama, calenta com el sol!

- Oh, meravella! -va pensar Otsiera - el Gran Esperit ens dóna una mica de sol per als nostres llargs hiverns i les nostres nits fosques!

Quan el seu pare va tornar, va trobar un Otsiera feliç. I així va ser com el foc va arribar als mohawaks i va ser Otsiera qui el va dur.

Adaptació i traducció de "El descubrimiento del fuego", dins: Tehanetorens. *Cuentos de los indios iroqueses*. Miraguano, p. 79-82)

ACTIVITATS A PARTIR DE LA NARRACIÓ

El protagonista d'aquesta història és un nen amb qui les criatures fàcilment es poden identificar. Donada la importància que té en l'educació de les actituds poder comptar amb alguns models, la narració d'Otsiera ens ha semblat especialment interessant. Pot ser adequada per:

- Presentar actituds com: l'interès profund, l'atenció plena o sostinguda, la tenacitat, la paciència activa...
- Presentar un moment important de fer-se gran relacionat amb l'aportació al benestar del grup al qual hom pertany.
- Poder parlar d'escoltar i comprendre amb tot el cos, amb totes les capacitats, no només amb el cap.
- Familiaritzar-se en el saber esperar pacientment i activament. El descobriment d'algunes coses demana temps. Atenció i temps.

. Conversa a partir del conte:

- Qui és Otsiera? Què està fent a la muntanya? Per què hi ha anat?
- Què descobreix? Com ho descobreix?
- Què feia Otsiera mentre esperava el senyal?

- Com s'ho va fer per aconseguir fer foc tot sol?
- Per què està tan content Otsiera, al final?
- El conte ens diu: "Quan el seu pare va tornar, va trobar un Otsiera feliç". Per què us sembla que Otsiera era feliç? Què és el que el fa feliç?

. Recordem i expliquem situacions en què ens haguem sentit com l'Otsiera (en podeu dir unes quantes en veu alta i després deixar uns moments perquè cadascú en recordi, hi pensi i les assaboreixi)

(A l'hora de recollir les aportacions és important valorar-les totes i deixar que s'expressin amb les seves paraules, evitant condicionar les respostes.)

. Dibuixar el conte. Diverses possibilitats:

- Cadascú fa el dibuix que vol, del moment que més li hagi agradat o cridat l'atenció.
- Per grups. Fragmenteu el conte en uns quants moments significatius i cada membre del grup en dibuixa un tros. O bé cada grup s'encarrega de dibuixar, en un full de mural, un tros del conte després d'haver-lo fragmentat entre tots. Podeu acompanyar els dibuixos d'una frase significativa referent al fragment escollit.

. Contemplar elements de la natura:

Pot ser un bon moment per fer alguna activitat en la que posem en joc l'atenció silenciosa d'elements naturals. Si no es donen les condicions per activitats a l'exterior, hi ha moltes maneres de poder fer entrar la natura a l'interior: observació de pedres, fulles, escorces... (proposant algun repte que suposi exercitar el reconeixement amb el tacte, la vista, l'olfacte, l'oïda...); escolta de sons gravats, etc.

Si en algun moment s'ha assolit un cert ambient de silenci, sense trencar el to, recordarem les últimes paraules d'Otsiera. Otsiera diu: "Oh, meravella! El Gran Esperit ens dóna una mica de sol per als nostres llargs hiverns i les nostres nits fosques."

Nosaltres ens sentim agraïts d'alguna cosa?

Deixem uns moments per pensar i anem recollint el que surti, sense forçar. Com a activitat alternativa o a continuació d'allò que el grup hagi dit, podem llegir aquest cant dels indis iroquesos.

D'aquesta manera donen gràcies l'Otsiera i el seu poble:

Donem gràcies a la nostra mare, la Terra, que ens sosté.

Donem gràcies als rius i rierols que ens donen l'aigua.

Donem gràcies a totes les plantes que ens donen remeis contra les nostres malalties.

Donem gràcies al morenc i a les nostres germanes les faves i les carabasses que ens donen la vida.

Donem gràcies als arbusts i als arbres que ens donen els seus fruits.

Donem gràcies al sol que ha mirat la Terra amb mirada complaent.

Donem gràcies a la lluna i a les estrelles que ens donen la seva claredat després de la posta de sol.

Donem gràcies al nostre avi He – No per haver-nos donat la seva pluja.

Donem gràcies al Gran Esperit, font de tota bondat.

(Pregària dels indis iroquesos, *Cantos pieles-rojas*. J.J. de Olañeta, 1983. p. 31)